

De Enkhuizer communiebank

- 2 -

De symboliek en de betekenis van de afbeeldingen aan de Enkhuizer communiebank.

In het artikel " Opknappen en oplappen" is verslag gedaan van de restauratie (1986) en een beschrijving gegeven van de afbeeldingen aan de communiebank.

Ruim driehonderd jaar geleden
een mens
handwerksman
met hamer, guts en beitel
eiken- en lindenhout
ver-beeldend
de verhalen van weleer
die spreken door de tijd
tot op deze dag
en morgen.

Bijbels prentenboek ?
teken van geloof
in de Ene
de eerste en de laatste
die was, is en komt
vast en zeker
teken van hoop
in hout.

Gedicht "Handwerksman"
van Wim de Boer

Dit gedicht van pastoor de Boer geeft treffend de betekenis en bedoeling weer van de onbekende maker van de communiebank.

Voorzijde communiebank Oud-Katholieke parochiekerk Enkhuizen

Met de beschrijving van de afbeeldingen die geïnspireerd zijn op de bijbel, zullen we ontdekken dat ze getuigen van ons geloof, onze hoop en het gebod van de liefde. (1 Kor. 13,13)

De hierna genoemde uitgesneden afbeeldingen vormen de symbolen aan de communiebank:

Aan de voorzijde:

- a. midden paneel: Lam op een verzegeld boek
- b. linker paneel: de ark van het verbond
- c. rechter paneel: de tafel van de toonbroden

Aan de achterzijde:

- e. midden paneel: Lam op brandoffer altaar
- f. linker paneel: het "tetragram" (de Naam van God)
- g. rechter paneel: het "alziend oog"
("tetragram" en "alziend oog" zijn in een driehoek gevat.)

Op beide midden panelen wordt een **lam** afgebeeld. Dit lam staat model voor het Lam Gods, dat op beide panelen centraal staat.

Beginnen we bij de achterzijde van het middenpaneel.

Lam op brandofferaltaar.

In dit middenpaneel zien we een lam dat geofferd wordt. Het is het ultieme symbool van de dienst van de Eucharistie. En we weten dat de Eucharistie een dankbare gedachtenis is aan het offer dat Jezus (getypeerd als het Lam Gods) eens en voor altijd heeft gebracht voor de zonden der wereld (Ef. 1,7; Kolos. 1,14; 2,13; Hebr. 9,22; 10,4)

De verwijzing in deze afbeelding naar dit offer bevestigt de zekerheid van de hoop op vergeving van onze zonden en de verheffing tot een levenswijze die naar Gods wil is.

"Dus altijd wanneer u dit brood eet en uit de beker drinkt, verkondigt u de dood van de Heer, totdat hij komt." (1 Cor. 11, 26)

Omdat de priester als voorganger van de gelovige gemeente in de consecratie ons in deze woorden telkens weer dit offer laat gedenken, staat dit lam aan de achterzijde afgebeeld, in het zicht van de celebrant.

Rondom dit offerlam zijn korenaren en druiventrossen afgebeeld. In de kerk gelden deze symbolen als een duidelijke verwijzing naar brood en beker, de viering van de Eucharistie (1 Cor. 11).

Lam op het boek met de 7 zegels.

Het **middenpaneel** aan de voorzijde (alleen zichtbaar voor de gemeente) toont eveneens een lam, hier met een stralenkrans als teken van triomf en overwinning. Dit verzinnebeeld het Lam Gods dat na de kruisdood, in de opstanding als Overwinnaar heeft gezegevierd over de dood.

Het Lam zien we staan op een ongeopend boek. Dit boek is verzegeld met zeven zegels (de 7 rondjes). Dit verwijst naar de beschrijving van de dag waarop alle mensen voor Gods troon zullen komen te staan en de Goddelijke genade zullen vernemen die hen door het offer van Jezus Christus ten deel zullen vallen.

(Leest u daarvoor Openbaring 5.)

"... de leeuw uit de stam Juda, de telg van David, heeft de overwinning behaald, en daarom mag hij de boekrol met de zeven zegels openen" (Opb. 5,5). - "U verdient het om de boekrol te ontvangen en zijn zegels te verbreken. Want u bent geslacht en met uw bloed hebt u voor God mensen gekocht ..." (Opb. 5,9).

Zoals gezegd, heeft alleen het Lam macht deze zegels te verbreken. Dit boek zal op de jongste dag (aan het einde der tijden) worden geopend. En allen wier namen daarin geschreven staan krijgen deel aan de hemelse zaligheid. (Opb. 5,1,6,9; 13,8; 20,12).

Een boek waarin de namen van de rechtvaardigen staan opgeschreven vinden we ook in het Oude Testament. Daar wordt zelfs gewaarschuwd dat iemands naam uit dit boek kan worden gewist. (Ps. 69,28; Exod. 32,32,33)

Evenals bij het lam op het achterpaneel zien we ook op het voorste paneel rondom het lam korenaren en druiventrossen afgebeeld. Een verwijzing naar brood en beker, de viering van de Eucharistie. Als Christus op zijn laatste avond in brood en beker getuigt van Zijn lijden en sterven, spreekt Hij tegelijkertijd van de belofte van een leven in eeuwigheid. Hij spreekt daarover:

"Jullie zullen in mijn koninkrijk eten en drinken aan mijn tafel, en zetelen op een troon om recht te spreken ..." (Luk. 22, 30). - "Doch ik zeg u, ik zal van nu aan voorzeker niet meer van deze vrucht van de wijnstok drinken, tot op die dag, dat ik haar met u nieuw zal drinken in het Koninkrijk mijns Vaders" (Mat.26, 29)

Rondom de stralenkrans zijn wolkjes geweven en daartussen zijn (zes) engelen (gezichtjes) geplaatst.

Over de engelen staat o.a. geschreven:

"Wanneer dan de Zoon des mensen komt in zijn heerlijkheid en al de engelen met Hem, dan zal Hij plaats nemen op de troon zijner heerlijkheid" (Mat. 25,31). "En ik zag, en ik hoorde een stem van vele engelen rondom de troon," (Opb. 5,11)

De wolkjes herinneren ons aan de majesteit van God die de tabernakel met een wolk bedekte (Ex. 40,34 vv), maar ook aan de "wolk" van getuigen (heiligen) die ons aansporen de zonden te laten en het goede na te streven (Hebr. 12,1).

Het was een 'stralende' wolk waaruit een stem sprak:

"Dit is mijn geliefde Zoon, in hem vind ik vreugde. Luister naar hem!" (Mat. 17,5).

De gemeente van God (de parochianen) mag uit de symboliek van het triomferende Lam op het boek met de zeven zegels de hoop putten van de belofte dat allen die dit Lam volgen eveneens zullen opstaan op de jongste dag.

In het **middenpaneel** zijn links en rechts van het Lam op het Boek nog twee engelen afgebeeld.

De linker engel draagt een **anker**, het kerkelijk symbool van het geloof.

De rechter engel draagt een **hart**, het kerkelijk symbool van de liefde.

Engel met anker

*Sieraad
geloof, liefde en hoop*

Engel met brandend hart

Door deze drie symbolen in dit middenpaneel wordt verwezen naar de belangrijkste elementen waarop het christelijk geloof is gebaseerd: **geloof** (anker), **hoop** (Lam op boek) en **liefde** (hart).

In de overige afbeeldingen zullen we zien dat ze getuigen van ons geloof en het daaruit voortvloeiende gebod van de liefde.